HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.



**לאחויי חלבו.** לתקוע. ולתחויי שומטו בחוץ דמייב לא לתרוצי משום דלא כ"ש מיבעי לן למימר בדוקין שבעין ועוד סיפא[ג] קתני לקמן השומטן בחוץ פטור. וכללא דבריהם לא לתטעיך לתיחויי חלבו דשרי להשתמש ולדון דכגופן דמי דעובר ירך ממו לחו שרי כל שכן חלבו דמיא בעלמא

**הוה: סח נעלי מומין מיפרקי.** לוחש שנתעברו קוסס פדיון וגולדו לתחר פדיון וכגון שתפסם לשום זבח ולתימת קדושתייהו למיתפס פדיון וכשהוא מתפיסתן לשם זבח אין מתפיסין לכל זבח שילמה הם לשם אותו זבח שמתפיסין. והיכי משכחת לה פירוש הוה לשומר היכי משכחת תירוצא למילתא דמשמע בעלי מומין נפדין ולשם זבח אחר לא יתפיסם לגמ היכי עביד דמתפיסם לשם אותו הזבח ונפדין במומן כשיפול בהן מום: **נימא אחוי פיוצפא דרב הוגא.** לתחר לעיל [קט:] כוותן לכיפה והן מתים: **ואיידי דתני ריצא נפדין תמימים.** לתידוש הוא לתפילו תמימים נפדים: **והשותחן בחוץ פטור.** סיפא[ה] דבריית לעיל [קט:] (ה) תקדישים שקדם הקדשן את מומן תקי ותפילו תכי פטור לתין מייתין על שחיטת חוץ גמא על המתקבל בפנים כלתמן בזבחים בפרק פרת חטאת (לך קיב.) בעלי מומין אין קבועין אין עובדין שהקריבן בחוץ פטור ומפיק טעמא מהתי קרא[ו] ואל פתח אהל מועד לא הביאו הא כל שאינו לאחר לגא אל פתח אהל מועד אין מייתין עליו: **רב הוגא אפני חייב.** כלתקתי מתני' [יד:]: **ומוקי לה בדוקין שבעין.** **המתקבל בפנים הוא: ואלימא דרבי עקיבא דתמר.** בשחיטת קדשים בפ' המזבח מקדש (לך פד.) אם עלו לא ירדו ואמר רבי יוחנן בגמ' [שם פה:] לא תכשיר רבי עקיבא אלא בדוקין שבעין הואיל וכשיירין בעופות והוא שקדם הקדישן את מומן. ל"ת (ו) דוקין שים לו מום בעפעפים ולהכי קרי לעפעפים דוק[ז] על העין כרקיע להכי ממילין בספרי אגודות העין דומה לעולם קטן העפעפים[ח] כנגד הרקיע והתמתון כנגד התרץ והלבן שמקיף את העין כנגד יס תוקיינוס שמקוב את העולם והשחור שהוא עגול דומה לגלגל חמה: **קדושה דחוית.** **שכבר נפדו: ויאכלו במומן.** ימתינו עד שיזממו ויאכלו לבעלים כבכור ומעשר שאין נפדין אלא נאכלין במומן. אלמא כיון דלא אתי קריבי כדאמר [לך ס: ע"ש] אף בכור שור וגו'[ט] הן הקיבין ואין ממותן הקיבין נאכלין במומן לבעלים הכי נמי ליעבד הכי: **והא נסמה לא אלימא למיפסם פדיונה.** הילכך מתה: **מנין לתמורת שלאחר פדיונו מתה.** ומה תאמר מאי שנא מולדות שלאחר פדיונו שהרי אין נפדין תמימין ואין מתפיסין לכל זבח שירצה תמימים הוא דלא מיפרקי הא בעלי מומין מיפרקי לכל (ט) [י] שירצה הוא דאין מתפיסין הא לאותו זבח מתפיסין היכי משכחת לה דמתפיסין לאותו זבח ונפדין במומן נימא תיהוי תיובתא דרב הוגא אמר לך רב הוגא ה"ה דאפילו בעלי מומין אין נפדין ואיידי דתנא ריישא נפדין תמימים תנא נמי סיפא אין נפדין תמימים ואיידי דתנא ריישא לכל זבח שירצה תנא נמי סיפא לכל זבח שירצה: והשותחן בחוץ פטור: [ח] רב הוגא מתני חייב ומוקים לה [כ] בדוקין שבעין ואליבא דר"ע דאמר אם עלו לא ירדו: בין לפני פדיונו בין לאחר פדיונו עושה תמורה: אמר ר"נ אמר רבה בר אבוה ותמורתו לאחר פדיונו מתה מאי טעמא [ג] היכי ליעביד ליקרביה מכח קדושה דחויה קאתיא ליפרקה לא אלימא למיתפס פדיונה הלכך מתה מתקיף לה רב עמרם [ג] ותיתכיל במומה לבעלים [ג] ומה בין זו לתמורת בכור ומעשר [ד] דתנן [א] תמורת בכור ומעשר הן וולדן וולד ולדן עד סוף כל העולם הרי הן בבכור ומעשר ויאכלו במומן לבעלים אמר ליה אביי זה שם אמו עליו וזה שם אמו עליו זה [ג] כולו תמורת בכור ומעשר מיקריא מה בכור ומעשר מיתאכלן לבעלים אף תמורתן מיתאכלא וזה שם אמו עליו תמורת קדשים מיקריא מה קדשים לא מיתכלי אלא בפדיון והא לא אלימא למיתפס פדיונה תניא כוותיה דרב נחמן מנין [ב] לתמורת פסולי המוקדשין שמתה תלמוד לומר [ו] ממעלי הגרה טמא [ז] האי מיבעי ליה לחמש חטאות מתות ההוא ממפריסי הפרסה טמא נפקא תניא נמי הכי מנין [י] לחמש חטאות מתות תלמוד לומר ממפריסי הפרסה טמא חמש חטאות מתות הילכתא גמירי לה אלא כי אתא קרא לתמורת אשם תמורת אשם הילכתא היא[ט] [י] כל שבחטאת מתה באשם רועה אלא לעולם חמש חטאות מתות ואצטריך קרא ואצטריך הילכתא דאי מקרא הוה אמינא לרעייה קמ"ל הילכתא למיתה ואי מהילכתא הוה אמינא היכא דעבד איקרי ואכל מהני חמש חטאות אימא איסורא איכא לאו ליכא קמשמע לן דאיכא לאו ואיבעית אימא לאקושי דבר הבא ממעלי גרה לדבר הבא ממפריסי הפרסה מה להלן במיתה אף כאן במיתה: **מתני'** [יא] המקבל צאן ברזל מן העובד כוכבים ולדותיהן

**פסולי המוקדשים שמתה.** כגון לתחר שנפדו הקדשים התפיסה בתמורה לגא מלו למיקרב: **ממעלה הגרה טמא הוא.** לקיפיה לקרא כתיב טמא הוא לכם [ג] ולרשיון הכי יש לך דבר שיש בו שיעורי טהרה ותקור בתכילה ותיתו זו תמורת פסולי המוקדשין: **חמש חטאות.** מפרש בתמורה (לך כח:): **לתמורת אשם.** שתמא רועה לתשם לא קרב נדבה הלכך תמורתו לא קריבה והם שתמא דקרב ה"ק שיהא טמא לעולם בעיפול בו מוסף: **כל שבחטאת מתה.** ותמורת חטאת היינו לתת מתמת מתות: **נאו ניכא.** לתין עובר בלאו: **דאיכא נאו.** לא תתכלו מעלי הגרה טמא[ט]: **ואצטריך.** לתכי לתת מתמורת פסולי המוקדשין לתחר פדיון דנפקא ממעלי הגרה לדבר הגא ממפריסי הפרסה דמשתעי בתטאות התמות להקיש דבר הגא ממעלי הגרה מתורת פסולי המוקדשין לתחר פדיון דנפקא קרא לתמורת אשם וא"ת והלא תמורת אשם אינה מתה אלא מדרבנן ומן התורה קריבה עולה כפי' ר"ת בהרבה מקומות ואומר ר"ת דטמא משמע שאינה קריבה כמשפטה אלא לרעייה אזלא או למיתה וע"ל דקרוב לזה פי' הקונטרס דפירש כך וז"ל כי אצטריך קרא לתמורת אשם שהתא רועה דאשם לא קריב הילכך תמורה לא קריבה והאי טמא דקרא דקאמר הניחוהו עד שיתיה טמא כלומר שיפול בו מום עכ"ל פי' הקונטרס א"נ י"ל דהכי פירושו אלא אצטריך קרא לתמורת אשם דאזלא למיתה והדר פריך והא הלכתא גמירי לה שאזלה לרעיה מיהו ל"נ דלא משמע שהיה טועה בכך מתחלה דתיזיל תמורת אשם למיתה דלא הוה טעי אלא בהא דמפיק לה מקרא ופריך הלכתא גמירי לה לכן נראה כפירושא קמא:

## מסורת הש"ס

ג) זבח סיפיה ל"ק, ד) [ע' תוס' זבחים פה: ד"ה והוא], ה) [לעיל טו:], ו) תמורה כט, ז) [מיר כה: ל"ק ק:: תמורה יח.], ח) [ב"מ ט:], ט) בפיפא ל"ק, י) [תפיפא ל"ק], יא) [ויקרא יח], יב) דעפעפים עב. ל"ק, יג) הטעון כיגגל. ל"ק, יד) [במדבר יח], טו) [ויקרא יח], טז) [שיר נע"ז], יז) ל"ל כח שיחול על ידו קדושה בהסיח כו', יח) בה היתה ל"ק, יט) לרעייה ל"ק, כ) היינו יומתן. ל"ק, כא) שיר נע"ז, כב) [ע' תוס' ל"ק, כג) בתותן דמים וכפירושו משמע. ל"ק,

## תורה אור השלם

1. אַךְ אֶת זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמַּפְרִיסֵי הַפַּרְסָה אֶת הַגָּמָל כִּי מַעֲלֵה גֵרָה הוּא וּפַרְסָה אֵינֶנּוּ מַפְרִיס טָמֵא הוּא לָכֶם: ויקרא יא ד

## הגהות הב"ח

(א) גמ' מיפרקי לכל זבח שילמה: (ב) שם ותיתאכיל במומה: (ג) שם זה שם אמו עליו וזה שם אמו עליו זה שם אמו עליו תמורת בכור: (ד) שם ממעלי הגרה טמא הוא לכם ממי: (ה) רש"י ד"ה והשותחן וכו' לעיל היא ואקדשים: (ו) ד"ה ואליבא ולגיבא וכו' ל"ת בדוקין וכו' דוק שהן על העין:

## רבינו גרשום

לאיתויי חלבו. דאסור באכילה כדאמרינן תוזבח ואכלת וכו' ולא יכול למיכר לאיתויי שותחן בחוץ דחייב משום דגיממא דשותחן בחוץ נמי פטור דהא אין מתקבל דמן בפנים משום דקא אתי מכח קדושה דחויה דכבר נפדו האימהות: הא בעלי מומין מיפרק, אלמא דבני חדייה נינהו ולשם אותו הזבח מתפיסן משמע נמי דבני חדייה נינהו ואפילו תמימין ותיובתא דרב הונא בתרתי דאמר מתני שלא היו יכולין לבוא בשום ענין לידי חדייה: איידי דתנא ריישא תנא סיפא ולאו דוקא סיפא (לגרדום): והאי שותחן בחוץ פטור אית ביה תמיהא ולא אברייתא קא מהדר ולא אמתניתין דבהא בריייתא לא איירי בה משותחן בחוץ ואי אמתניתין אהא דאבל אם קדם הקדשן את מומן קאי והשותחן בחוץ חייב איבעי למימר הילכך אימא (לא) [ליכא] למיקם אמאי (לא) קא מהדר אבל אמר (לך) [לין] ר' מסתברא דאבריייתא קאי אמאי דקאמר בחוץ פטור: ורב הונא מתני חייב ומוקים להאי בקדם (מום קבוע להקדישן) [והקדשן את מומן] במום בדוקין שבעין דאינו נראה בגלוי כשאר מומין: ואליבא דרבי עקיבא דאמר במסכת זבחים אם עלו לא ירדו וכיון דלגבי מזבח אם עלו לא ירדו כי שחיט להו בחוץ מיחייב: מכח קדושה דחויה קא אתי כיון דלאחר פדיון נעשו תמורה: שם אמו עליו. אמו קרי אותו שבא מכחו: מה בכור ומעשר במומן מתאכלין לבעלים. דבכור כי ליח ביה מום מקריב אימורין דידיה על גבי מזבח ואינו אוכלן כהן וכי איתיליד ביה מומא נאכל כולו לכהן. בהמת מעשר דלית ביה מומא מסיק ליה לירושלים ואכיל ליה ישראל גופיה ומקריב אימורין למזבח: וכי איתליד ביה מומא נאכל כולו לישראל והאי לבעלים דקתני הכא לאו לחד בעלים קאמר אלא כל חד וחד כדאיתיה האי לבעלים דידיה והאי לבעלים דידיה: ממעלי הגרה טמא. כלומר יש בהמה שיש לה סימני טהרה והיא אסורה היינו תמורת בעלי מומין לאחר פדיונן: לתמורת אשם הוא דאיצטריך דאינה מתה אלא רועה שיהא אסורה: ואי מהלכתא גזרידתא הוה אמינא היכא דעבד ואיקרי ואכל כו' קמ"ל קרא דאיכא לאו דכתיב את זה לא תאכלו. לישנא אחרינא. ומאחר דהלכתא איכא קרא למה ליה למיקם עליה בעשה דכתיב אותה תאכלו ויש לך אחרת שהיא מפרסת פרסה דאית בה לאו אי אקרבה והיינו חמש חטאות ולאו הבא מכלל עשה עשה. והכי מסתברא כלישנא בתרא דהכי נמי גרסינן בתמורה בפרק אלו קדשים וכי איצטריך קרא דאי מקריב ליה קאי עליה בעשה. ואיבעית אימא חמש חטאות לא צריכי קרא אלא לאקושי דבר הבא ממעלי הגרה דהיינו תמורת בעלי מומין לדבר הבא ממפריסי פרסה דהיינו חמש חטאות דנפקי מהתם מה להלן בחמש חטאות מתות אף תמורת בעלי מומין שנפדו נמי והיינו כרב הונא דאמר מומין שנפדו אין להם תמורה. כגון שקיבל ישראל עליו אם יפחתו דמיה או תמות שישלם לעובד כוכבים כמה ששמין אותה עכשיו

## שיטה מקובצת

(א) רב הונא מתני חייב. פירש"י ז"ל דהיינו סיפא דברייתא דלעיל דקדם הקדישן למומן ולהכי לא קאמר כללו של דבר לאתויי שחטן בחוץ דחייב ועוד דמ"ה לא קאמר ליה דלא בעי לאוקמא כר"ע בדוקין שבעין וכן נראה לר"י דהיינו סיפא דמתני' דקדם הקדישן למומן כי אין לומר דהיינו רישא והיא דהשותחן בחוץ פטור דהא כבר פירשה התלמוד המשנה דסיפא דקדם הקדישן את מומן ועוד דבסמוך נמי מפ' הברייתא בין לפני פדיונן בין לאחר פדיונן עושין תמורה אמר ר"נ וכו' ע"כ תוס' חיצוניות: (ב) מה בין זו לתמורת בכור ומעשר דתנן וכו'. קשה לה"ר אלחנן דאמאי לא פריך הכי לעיל גבי הא דקאמר רב הונא דולד לאחר פדיונן מתה מהאי טעמא דלא אלימא למתפס פדיונן ולפריך מולד מעשר וולד ולדן עד סוף העולם כיוצא בו ונאכל במומן לבעלים והר"י מפרש דלאו קושיא היא דהא לעיל איירי בולד בעלי מומין לאחר פדיונן דכיון דלאחר פדיונן תלפני האם שהוא תמים והיא בעלת מום אין לו להיות קדוש כקדושת האם אלא קדושה דחויה אבל ולד מעשר דמי לאמן ואינו חולק מאמן כלל ולהכי משתריא במומן לבעלים כדין מעשר והכא פריך מתמורה של פסולי המוקדשין לתמורת [בכור ומעשר] (והאי קרא מסתבר דמיירי לאחר פדיונן דלפני פדיונן מיהא קרבה. תוספות חיצוניות): (ג) ודרשינן הכי וכו' ואור"י דהאי קרא מסתברא דמיירי לאחר פדיון דלפני פדיון מיהא קרבה והקשה ה"ר אלחנן כיון דסברא הוא דמתה משעה דלעיל דלא אלימא למתפס פדיונה וא"כ קרא ל"ל ותירץ דשפיר אצטריך קרא ושעמא דר"ע דאי לא הוה אלא טעמא דר"ע הר"א דמתה כיון שאין אנו יכולין לתקן בענין אחר וקמ"ל קרא שיש עשה וצריך להכניסה לכיפה ושעמא דהכא הוי כדקאמר רב נחמן. תוס' חיצוניות: (ד) וי"ל וכו' וז"ל תוס' חיצוניות ואור"י שיש לחלק בין תמורה לולד דכיון דחלה עליו תמורה לאחר פדיון חלה עליו קדושה דחויה ומתה אבל ולד שנולד לאחר הפדיון הוי חולין גמורין שלא מצינו שום קדושה שחלה עליו ועוד נראה לר"י ל א מיי' פ"ד מהלכות תמורה הלכה ו:

לא ב מיי' פ"ג שם הלכה ד: לב ג מיי' פ"ד מהל' פסולי המוקדשין הלכה ו:

לג ד מיי' שם הל' יד:

לד ה מיי' פ"ד מהל' כלאים הלכה ד: סמג עשין ריח טוש"ע י"ד סימן שב סעיף ז:

## לעזי רש"י

טיל"א [טייל"א]. קרום על העין שמצמצם את הראייה.

## מוסף רש"י

דאמר אם עלו לא ירדו. הלכך חוזלין ופפיות לא ילדו, מיניץ עליהן ממוך (חולין קל:). **הרי הן בכבכור ומעשר.** לכל קדושת כבור ומעשר, שלא ימכרו בתיטלין למאר שנפל בהן מום ופדאו (תמורה נא.). **כל שבחטאת מתה באשם רועה.** עד שיזמם וימכר ויפלו דמיו לנקך המזבח, עולה בשר לשם ועופה לכהנים, זה מלמד דרש יהודע שכהן בשקלים ובמעשה, וכל זמן שהוא שם מום אינו יוצא לחולין לימכר, לפיכך יניעה והוא שעמדו אין יכול להשתמש מלשם עולה (ב"ק קי:).

## עין משפט נר מצוה

**פדיונו שלאחר מתה.** ומה תאמר מאי שנא מולדות שלאחר פדיונו מתה. ומה תאמר מאי שנא מולדות שלאחר פדיונו מתה. ומה תאמר מאי שנא מולדות שלאחר פדיונו מתה.